

ERDŐVIDÉKI HIRLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI, TANÜGYI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IPARI HETILAP
Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak:
Egész évre 8 kor., félévre 4 kor., negyedre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fill. és kapható:
Baróton Lőrinc Mózes, Nagyajtán Zárug L. keresk.

Főszerkesztő: Dr. Ferenczy Géza.
Felelős szerkesztő: Hoffmann Géza.
Főmunkatárs: Dr. Debreczy Béla.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető mindenféle közlemények
ugyszintén előfizetési és hirdetési díjak is
Hoffmann Géza, Kőpecz
cimre intézendők.

Az önálló nemzeti bank.

Mind hatalmasabban nyilatkozik meg a nemzet közvéleménye az önálló bank mellett. A nagy magyar Alföld, Szeged, Szombathely, Debreczen, Marosvásárhely stb. egymásután törnek lándzsát érette s már-már ellenállhatatlanul követelik annak felállítását.

Vármegyénkben vasárnap két helyen is hatalmas demonstráció volt gazdasági függetlenségünk mellett; Kézdivásárhelyen a vármegyei függetlenségi és 48-as párt közgyűlése, járásunkban pedig a képviselői beszámoló nyújtottak erre alkalmat.

A függetlenségi és 48-as pártnak kezdettől fogva alapkivánalma az önálló bank. S ez természetes is. Az önálló bank szerepe a nemzet életében ugyanaz, mint az egyes emberében a családi pénzeszerszény. Ez kiegészítő, ha gazdaságunk bármely része ingadoz; megmentőnk, ha önfentartásunk roskadoz.

De az, ami a családi életben gondos elővigyázat, — az a nemzet életében már kötelességgé erősödött. Itt az önálló bank már nem pusztán pénzeszerszény, hanem gazdasági, ipari és kereskedelmi életünknek erős védbástyája, támogató oszlopa.

E szempontból törekszik is minden öntudatra ébredt nemzet az önálló nemzeti bankot felállítani; és ha széttekintünk a nemzetek birodalmában, nincs közöttük egy — még a legparányibb sincs — mely azt meg ne valószínűsítette volna.

Nemzetünk e kivánalma benn foglaltatik már az 1848-iki márciusi 12 pontban. E jogunkat kifejezetten fenntartotta az 1867. évi kiegyezés és biztosította az 1899. évi XXXVII. törvénycikk.

Ezen jogunk tehát nem közös, nem is királyi kegytől függő, hanem tételes törvények által biztosított, kétségbe nem vonható nemzeti jog.

És mindennek dacára most, amidőn az idő vaskövetkezetessége napirendre tűzte a nemzeti bank megvaló-

sításának kérdését; midőn a nemzet többségét képező függetlens. és 48-as párt egyetemenlegesen és elhatározottan követeli ennek felállítását, — akkor az osztrák érdekek vészkiáltására és feljajdulására, a törvényhozás egyik tényezője — a korona — oly kijelentést tesz, hogy nem lenne abban a helyzetben, hogy az ez irányban meghozott törvényt szentesíthesse.

Ebből nyilvánvaló, hogy a magyar király osztrák császár is. Mivel pedig az osztrák érdekek voltak döntők fenti kijelentésnél, — tehát inkább osztrák császár, mint magyar király.

Már pedig a mi érdekeink az osztrák érdekekkel nemcsak hogy nem azonosak, de egyenesen ellentétesek. Mint a mérlegnek ha egyik serpenyője súlyos, a másik feltétlen emelkedik, — úgy ami az osztráknak előnyös, az feltétlenül a mi hátrányunkra szolgál.

A korona fenti kijelentése után kettős válaszút áll a nemzet előtt.

Egyik a lojális meghajlás a császári akarat előtt és meghosszabbítása a közös bank szabadalmának. Ezt tették az eddigi szabadelvű kormányok s ezt szándékozik tenni a kisebbségi nemzeti párt is. S bizony-bizony ezekre illik a nagy Kossuth Lajos azon mondanás, hogy ezekben „a mai magyarokban bajos volna reáismerni azoknak a magyaroknak utódaira, akik 61 év előtt nemzetünk elidegeníthetetlen ősi jogát fegyverrel kezükben számon kérték volt.”

A másik válaszút a hatalom önkényű kijelentésével szemben: reámutatni a törvénykönyvre s nyilatkozni, hogy a nemzet alkotmányosan nyilvánított kivánalma képviselői előtt kötelesség, a törvény szava parancs — és ezekhez ragaszkodni!

Ez utóbbit teszi a függetlenségi és 48-as párt. Ezen álláspontjának természetes következménye az, hogy ha a királyi hatalmi túltengés az önálló nemzeti bank felállítására irányított törvényt nem szentesíti, akkor e párt — mint a törvényhozás többsége — a közös bank szabadalmát nem hosszabbítja meg.

És ezen elhatározás melletti törhetetlen kitartás méltó csupán a függetlenségi és 48-as párthoz; ezzel felel meg a nagy Kossuth Lajos intelmeinek, aki azt mondta: „A válságos korszakok lassan készülnek az idők méhében, de készülnek; az ugrás percét siettetni emberi akaratnak nem adott, mert a nagy alkalmakat az idő forralja ki s azok nem csináltak, hanem csinálnak; de az megadatott az embernek, hogy üstökön ragadja — ha megcsinálódott — s ne hagyja eltűnni használatlanul.”

A nagy alkalom megcsinálódott, mert nem szabad elfelednünk, hogy a közös bank szabadalma 1910. év végén lejár. Ez automaticamente meg nem hosszabbodik. E kérdést megkerülni sem lehet. E tekintetben tehát feltétlenül cselekedni kell.

Ezt a nagy alkalmat pedig nem a függetlenségi és 48-as párt csinálta, hanem — mint az országszerte megnyilvánuló közérzés bizonyítja — az idők méhében csinálódott. De a függetlenségi és 48-as pártnak üstökön ragadni és használatlanul eltűnni nem engedni — ez feltétlen kötelessége.

És e kötelességet teljesíteni kell még akkor is, ha ez a nemzet és a király közötti igen sajnós ellentét idézné fel; mert nemzeti szempontból nincs értéke annak az összhangnak, mely csupán a nemzet jogainak áldozatuldobásával tartható fenn.

És mert — újra Kossuth Lajost idézzük —: „egy ember megörökölt azon elhatározása, hogy nem hajlik meg, de a nemzet csak úgy törhetik meg, ha meghajlik.”

Dr. Fa.

* **A kormány lemond.** Wekerle holnap vagy holnapután Bécsbe utazik és magával viszi a kormány lemondását.

Wekerle a kihallgatáson meg fogja kérni ő Felségét, hogy még szeptember 28-ika, tehát a képviselőház összeülése előtt nevezze ki az új kormányt.

Nemzeti küzdelem előtt.

Mindenfelé az országban népgyűlések tartanak, azonkívül számos kerületben beszámolót mondanak a képviselők és bármelyik gyűlésről olvassuk a tudósítást, mindenikben az a retrén: „követelték az önálló magyar banknak 1911. január 1-ére leendő felállítását.”

A közhangulat az országban változatlan és semmi fenyegetés, rémkép nem ingathatja meg az ország népét abban a komoly, céltudatos küzdelemben, melyet az önálló bankért folytat. A harc ereje semmivel sem csökkent és ha Bécsben talán arra számítottak, hogy a nyár tolyamán más belátás, engedékeny hangulat kerekedik felül, akkor ebben a számításukban alaposan csalódtak.

Mi nem engedünk, nem engedhetünk; most Bécsen a sor, hogy engedékenységre határozza el magát. A közmondás azt tartja, hogy „az okosabb enged”. Ezt a közmondást mi már elégszer gyakoroltuk. Akármely kérdésben kerültünk szembe Ausztriával — mindig a bölcs megfontolást, a higgadt önmérséklést hangoztatták. Mindig mi voltunk „az okosabb”, mi engedtünk. De ennek a nagy okosságunknak mi is vallottuk mindig a kárát. Az okosságunknak Bécs látta mindig a hasznát és okos meggondolásunkkal az osztrákokat hizlaltuk kövérre. Egyszer már igazán ideje volna, hogy megfordítva legyen a dolog: legyen már egyszer Bécs „az okosabb” — engedjen ő! Nekünk elég volt az okosságból, nem akarunk többé okosak lenni. Hátha így jobban boldogulunk, többre megyünk!

A mostani válságban a helyzet már annyira kiéleződött, hogy ha nem sikerül valamelyik félt közeledésre bírni, akkor a teljes felfordulás veszélye fenyeget. Mi nem akarjuk mindenáron a harcot, nem mutogatjuk harcos kedvvel ökleinket, de komoly határozottsággal el vagyunk szánva arra, hogy törvényben biztosított jogainkból nem engedünk és semmiféle fenyegetésnek nem fogunk behódolni. Bécs gondolja meg magát ebben a kritikus helyzetben. Mert ha odaát most sem engednek, akkor el lehetnek készülve arra,

hogy szemközt találják magukkal az egész magyar nemzetet és provokálnak újra egy elkeseredett, elszánt s tán a végtelékig menő harcot.

Még a bécsi lapok is másként itélik meg a helyzetet, mint azelőtt. Ők is konstataják, hogy a merev visszautasítás esetén a mostani magyar kabinet lemond minden további közreműködésről a politikai válság megoldásában. De tisztában lehetnek azzal is, hogy utána nem fog akadni semmiféle kabinet, mely a siker reményével próbálkozhatnék meg a válság megoldásával. Ami ennek a kormánynak nem sikerül — mert nem is vállalkozhatik rá —, pedig ebben a kormányban igazán a nemzet vezetési foglalkozást helyet, azzal még kevésbé boldogul más kormány. És oszlássák fel akár tizszer is a parlamentet, — bizonyos, hogy az új parlament csak radikálisabb lesz a mostaninál és még erőteljesebben fog sikra szállani a mostani követelések érvényesítésére.

Végzetes volna, ha a király és a nemzet között ismét szakadás állana be. Három éve, mióta a koalíció kormányra jutott, teljes volt az összhang király és nemzet között. A magyar parlament, melynek munkássága azelőtt hosszú évekig meg volt bénítva a meg-megújuló obstrukciók folytán, e három év alatt energikus, zavartalan munkájával csaknem egy évtized mulasztásait pótolta, feladatait teljesítette. A nyugodt, békés, eredményes fejlődés, áldásos munkásság korszaka volt ez a rövid három év, amely hatalmas léptekkel vitte előre az országot a virágzás útján. Ha most újra megbomlik az egyetértés a király és a nemzet között, ha ismét hadi állapotba kell helyezkednünk és megint megbénul a parlament munkaképessége, — akkor nemcsak hogy az országot évekkel vetik vissza a fejlődésben, de a nemzetet is végtelenül elidegenítik királyától.

A koalíció három év alatt hűen, becsülettel teljesítette a vállalt feladatokat. Rendet, békét teremtett az országban. Helyreállította az összhangot a király és a nemzet között. Lojalitásában annyira ment, hogy súlyos támadásoknak tette ki magát és szinte már népszerűségét is veszélyeztette. És most ime mindezért az a köszönet, hogy félre lökik,

mint egy kifacsart citromot. S hozzá még csinálják ezt úgy, hogy nincs is reményünk arra, hogy más emberek mennének valamire az országban, más rezsim csak félannyit is tudna teljesíteni.

Ez az eljárás, a nemzetnek ilyen semmibe vevése igazán nem alkalmas arra, hogy nálunk a lojalitást növelje s az uralkodót közelebb hozza a nemzet szívéhez. Ilyen politika végzetes rombolásra vezetne, a nép szívében élő hitet, reményeket, illúziókat rombolná össze. Uralkodó, aki népe javát szíven viseli és vele harmonikus egyetértésben kíván uralkodni, vissza kell hogy rettenjen az ilyen lépéstől. Ezt parancsolja nemcsak országának, hanem saját házának is érdeke. Pedig a kettős monarchiában a dinasztia — teljes igazsággal mondhatjuk — inkább támaszkodhatik hűség, lojalitás magyar alattvalóira, mint Ausztriának sokféle ajku, százféle huzó vegyes népségére. Mindezt gondolják meg jól odafent, mielőtt kimondanák az utolsó szót. Mert senki tanácsadója a királynak azt nem mondhatja, hogy a dinasztia és a nemzet érdekében való lenne, ha az országot újra a teljes khaoszba döntenék!

M. T.

Heti krónika.

A politikai új év küszöbén a politikai horizont fölött még sötétebb felhők tornyosulnak, mint a Ház elnapolásakor. Önálló, avagy közös bank-e? Békés megoldás-e, avagy elkeseredett küzdelem? — E kérdések azok, melyek a politikai világot uralkodják.

Justh és társai az önálló bank melletti kitarításra buzdítják a nemzetet. Harcot hirdetnek, ellenállásra szervezkednek, népgyűléseket tartanak a nemzet energiájának, lelkesedésének fölkelése végett — és hirdetik a harc mellett a győzelmet is.

S míg a gondolkodó ember Justh és társainak szava hallatán a nemzet jobb jövőjébe, gazdasági függetlenségébe vetett bizalmát újraébredni érzi, amíg e csoport által hangoztatott elvek igazságát és helyességét teljesen átérti, — addig éppen ezen elvek hangoztatásának, a lelkesedésnek ünnepe,

Egész az északi pólusig.

Az emberi tudomány szomj és kutatás-vágy nem nyugszik, nem pihen addig, míg csak egyetlen talpalattnyi földet is tud a földgolyón, amelyet emberi láb nem tapodott, emberi szem nem szemlélhetett.

Sok kiváló tudós mesebeli álmát képzelte az, hogy valaha szemtől-szembe nézhessen azzal a sarkvidékkel, hol a hosszúsági fokok kezdődnek s ahol örökös nap világítja meg a végtelen hómezőket.

Sok nagyképzetségű tudós mártírja van a sarkok kutatásának s már-már le is mondtak arról, hogy valaha a tudós-világ megismerkedhessen az északi avagy déli sarkkal, mikor a repülés versenykorszakában, rövid idő előtt szinte elérte Shackleton hadnagy a déli sarkot — s most az amerikai dr. Cook Frigyes tényleg kitűzte az amerikai lobogót az északi sarkra.

Megszűnt tehát az ismeretlenség ezen a vidéken is. A tudomány gazdagabb lett, ha egy szomorú eredménnyel is, mert hiszen eleddig azt képzelték, hogy az északi sarkon valamelyes viruló flórás területre bukkannak, — s ime dr. Cook egy végtelen, teljesen

terméketlen, sivar hómezőt talált az északi sarkon.

De elérte az északi sarkot. Ott volt, a hova oly sok expedíciónak, oly sok kétségbeesett, sőt legtöbbször életét feláldozó sarkkutatóknak eljutnia nem sikerült.

S az egész világ teli van izgalommal. Az összes sajtóorgánumok teli tudóval fujják az amerikai tudós doktor dicsőségét. Igaz, hogy makacs riválisa akadt Pearyben, aki — hogy a fölfedezés elsőbbségének dicsőségét magának vindikálhassa — most már azt is kétségbe vonja, hogy Cook egyáltalán járt volna az északi sarkon; de éppen ezen erőlködése miatt mind kevesebb a hitele s annál ellenszenvesebb teszi magát. A nagy és számottevő közvélemény a dr. Cook pártján van, aki a „New York Herald”-ban részletesen leírja érdekes sarki utazását, míg Peary csak folytatja kirohanásait ellene.

Abszolút bizonyossággal tehát még nincsen beigazolva, vajjon dr. Cook tényleg ott volt-e az északi sarkon, miután egyes-egyedül közelítette meg a föld tengelyén átfutó pontot; de szavahihetőségében annál is inkább bizakodnak, mert mindnyájunknak kellemes az a tudat, hogy föld anyánkunk ez a

féltve őrzött titka végre lelepleződött s nincs már egyetlen exotikus, titokzatossággal borított része a földkerekségnek, amely az emberi tudásszomjnak utját állhatná, avagy az emberi kíváncsiságot ki nem elégíthetné.

Amerikáé tehát a dicsőség az északi sark fölfedezéseért. Az ő tudósa világosítja fel az egész világot arról, hogy tulajdonképpen mit rejt az északi sark, s az ő lobogója leng ott, a dermesztő hideg északi szélről libegtetve.

Az angol faj szupremáciáját mutatják a sarkok eseményei. Shackleton hadnagy, a déli sarknak legközelebbi megközelítője, angol származású, az északi sark fölfedezője pedig amerikai.

De a tudomány nem ismer nemzetiségeket. Egyformán kedves neki az a tudós, ki szolgálataival a tudomány egészét előbbre viszi, lett legyen az bárminő nemzetiségű, s viszont egyformán szolgálja a tudományt minden fölfedezés, bárkitől eredt legyen az.

A repülőgépek tökéletesítése, a kormányozható léghajók eljövetele maga után vonta a sarkok megközelíthetőségét; annál nagyobb érdeme tehát dr. Cooknak, hogy mind e modern s a legközelebbi jövőben elkövetke-

Aradon a függetlenségi párt egészének nagy nevű vezére, Kossuth Ferenc, szükségesnek tartja hangoztatni, hogy „a nemzet jogainak érvényesítésére meg kell tudni választani nemcsak az időt, de az eszközöket is”; hogy „a hazáért mindent kockáztathatunk, de magát a hazát ne kockáztassuk semmiért”; hogy „már nem soká jöhet idő, midőn a függetlenségi párt ismét amaz erős vár lesz, amelybe a magyar jogvédelem visszavonul”.

Csodálatos jelenség ez! Míg Kossuth nevében kérlelhetetlen harcot hirdetnek, — addig Kossuth maga az eszközök és idők megválasztásának megtontolását ajánlja; míg Kossuth nevében a győzelmet helyezik kilátásba, — addig Kossuth a haza kockáztatásának veszedelmére hivatkozik; míg a függetlenségi eszmék érvényesülésének idejét és lehetőségét hirdetik ugyancsak Kossuth nevében, — ugyanaz a Kossuth a függetlenségi pártot már nem támadó, hanem védő csapatnak tekinti.

*

Harc helyett tehát megdondolás, győzelem helyett a haza kockáztatása, a diadalmas függetlenségi párt helyett a vártalak közé szoruló védő csapat. Ez az ellentét Justh és követői, másrésztől Kossuth, a vezér között. S Kossuth mindezek mellett még azt is hangoztatja, hogy a politikában küzdelmeinket, fegyvereinket a változó körülményekhez kell alkalmaznunk. — E kijelentés fontossága abban rejlik, hogy a függetlenségi párt eddigi küzdelme a párt elveinek merev és egészszbeni érvényesítése, fegyvere pedig az ellentmondást nem tűrő, tehát harcias magatartás lévén, — ha változtatni kell az eszközön, a fegyveren: e változtatás nem lehet egyéb, mint a függetlenségi politika egész irányának megváltoztatása.

*

Ezen, a függetlenségi párt kebelében fennálló, mélyreható ellentét indokairól beszélni vajmi nehéz. A politikai kulisszák mindent elfödnek, ami a népnek tájékozást nyújthatna. Az ellentétet azonban látjuk, érezzük s amidőn előlött eltűnődünk, fájó szívvel érezzük ezen ellentétnek káros hatását.

Hisz hogyan lehessen belemenni a küzdelembe, amikor a vezér rezignáltan, csüg-

gedten tekint a harc elé? Hogyan lehessen ma sikert remélni, amikor a vezér más eszközöket, jobb időket, harcmodor-változtatást lát szükségesnek a siker elérésére? Hogyan lehessen győzelmes harcról beszélni, amikor az amugy is nem túlerejű függetlenségi párt mai erejét megosztva, kisebb csapatokba szervezkedve, külön célokért, külön-külön eredményekért más és más fegyverekkel akar küzdeni? — A hadviselés elvei szerint az ily hadsereg megérett a megsemmisülésre.

*

Aggódó szívvel és lélekkel figyelünk. Remegve várjuk a jövődőt, mely nemzetünk gyors lefolyású tragédiájává válhatik s amely jövődében nem lehet vesztes más, csak ez a nép, ez az istenadta nép!

D.

Ferenczy Géza beszámolója.

Nagyajtai választókerületünk országgyűlési képviselője, dr. Ferenczy Géza, szept. 19-ikére hirdett beszámolójának első turnusát a kerület három községében: Köpeczen, Baróton és Nagybaczonban, a választópolgárok és a hazafias közönség nagy lelkésedésével találkozza, megtartotta.

Nem is helyesen írjuk: „beszámolóját”, mert az elkövetkezendő nagy események előtt állván, nem beszámoló körut volt ez, hanem állásfoglalás. A képviselő és a kerület egy erős áramlatban egyesülve, most már mint számottevő energia siet a feszültségek kiegyenlítésére csoportosuló viharfelhők tömegébe. A képviselő kitarta lelkét, a választókerület meg odaadta az övét. A képviselő siet a döntő küzdelembe és vele megyünk mindnyájan. Ő megnyugodott, látván az egyseges népet, mely oly természetesen tartja az „önállóság”, a „függetlenség” követelményeinek mindenikéhez való ragaszkodását, hogy az ellenkezőn ütődnek meg; és a kerület azért nyugodott meg — amiben különben nem is kételkedett — hogy képviselője is az elvek szilárd szikliján áll, képviselője a függetlenségi programot komolyan veszi s nem enged abból elalkudni egy jottányit sem. — A manifesztum megtörtént, az útirány

nem az alkuvások terére, de a küzdelembe vezet, — a képviselőnek tehát majd csak ezután lesz beszámolni valója.

* * *

(Köpeczen.)

A megállapított program szerint Köpecz volt az első község. Diadalkapu, zászlódisz, teljes ünnepi hangulat fogadta a képviselői minőségében Nagyajta felől nagy kísérettel érkező Ferenczy Gézát.

A diszkapunál Benedek József körjegyző lelkes szavakkal üdvözölte „szülőföldünk szülőltét, aki bajainkat ismeri, aki tehát nemcsak elveink bizalmasa, de helyi érdekeink szempontjából is jó képviselőnk.”

A képviselő válaszában utal arra az emberi gyarlóságra, mely az egyén és az iránta megnyílvánuló szeretet között fennáll. Az ember oda szivesebben megy, nehéz perceiben pedig menekül oda, ahol szeretik. Így van Köpeczcel is. Tudja, hogy szeretik és ezért jó elsősorban ide, hogy lelke megacélosodjék s elkövetkezendőkre ilyen erős lélekkel induljon.

Az Emke-Dalokör éneke elhangzásával a község háza előtti téren gyülekezett össze a község lakossága impozáns számban, hogy a nagyszabású beszámolót meghallgassa, amely lényegében az volt, melyet lapunk jövő számában egész terjedelmében közlünk.

A beszámoló mély hatást tett, különösen annak az önálló bankra vonatkozó része. Sűrűn felhangzó helyeslés jelezte, hogy a fejtegetések, a kidomborított álláspont a választók lelkivilágához is közel állanak, — amit Hoffmann Géza Köpecz választópolgárságának nevében is kifejezésre juttatott.

(Baróton.)

Rövid tartózkodás után a képviselő elébe nagy számban érkezett barótiakkal meggyarapodott kocsisor élındult Baróra, ahol népgyűléssé alakulva, a programbeszéd hasonló fogadtatás, üdvözlés és viszonzulás után a Kossuth-téren elhangzott. Baróton a népgyűlésen résztvett Hinléder Fels Ernő, az oklándi kerület képviselője is és idejöttek az erdővidéki testvérközségek más választókerü-

ző vívmányok mellőzésével — tisztán benső tudásszomjától, kutatásvágyától vezéreltetve — fedezte fel a minden kutatók vágya-vágyott Mekkáját, az elérhetetlennek hitt és soha fölfedezhetőnek nem vélt északi pólust.

Megtudtuk tehát dr. Cook fölfedezéséből, hogy az északi sarkon is örök hómezők terülnek el; hogy ott emberi életnek nyoma sincs s hogy nem is lehet, mert számára a megélhetés a természet részéről biztosítva nincsen.

A nemzetközi tudomány nevében üdvözöljük mi is tehát az amerikai tudós férfit, aki időt, fáradságot, egészségét nem kímélve, éhséget tűrt, fagyot szenvedett és oly sokat nélkülözött, csak hogy magának, nemzetének és az egész tudományos világnak ezt a dicsőséget, ezt az el nem vitatható nagy érdemet megszerezze.

(F. E.)

A sok tapasztalat csak a férfinak ékes-ség, a nőnek nem dicsőség.

A szerelem megfordított hideglelés: először forró, azután hideg.

Aki a politikában fenyeget, anélkül, hogy le is sujtana: az könnyen sebesíthető.

Szinészet Nagyajtán.

Nagyajta, 1909. szept. 13.)*

Dányi József eléggé jól szervezett színtársulata nyitogatja már egy hét óta Nagyajtán Thália templomának ajtait. Nap nap után hozzák színre a legjobb darabokat — mind megannyi újdonságot — s igyekeznek a közönségnek élvezetes estéket szerezni.

A társulat igen jó erővel rendelkezik. Női részről Pethő Stefi mint első énekesnő bármely színpad díszére válnék; Sebők Sári szintén mint énekesnő megállja helyét; mindkét részről igen jó és üde hang, mesterkéletlen, teljesen átértett és öntudatos cselekvés jellemzi játékaikat. A férfiak közül az igazgatót és pár szereplő férfit ismertünk már a multból, akik közül különösen Dobos Nándor titkáron látszik, hogy nem ok nélkül töltötte idejét, mert sokat haladt. Csak így tovább s küzdését siker fogja követni.

Minden egyes darab, melyet színrehoztak, részleteiben mesterien volt megjátszodva, de az összehatás még sem emelkedhetett oda, hová a primadonnák művészete kellett

*) Mult számunkra elkésve érkezett.

volna, hogy emelje; s ezt annak tudjuk be, hogy a társulat most lett újjászerveve, kiegészítve s így hiányzik még az összejátszás kellő precizitása.

De zavarólag hat a vidéki színpadokon divó szokás is, t. i. hogy egyik-másik színész — tisztelet a kivételeknek, mert ilyen is bőven található — a szerepét nem tanulja be kellő gondnal s így nem is tudja kezelni. Az ilyen aztán minden szót (de talán betűt is) a sugótól vár, ami pedig véghetetlen zavarólag hat a darab sima menetére s a legszebb részletek veszítenek hatásukból és emiatt a művészet sem érvényesülhet úgy, amint azt megérdemelné.

E hibában leginkább Thália papjai leledzenek, de a papnők se mentesek teljesen attól. Hogy miben lelheti ez a körülmény magyarázatát, az szinte érthetetlen, mert dicséretükre legyen mondva, a tagok annyira szerény, csendes és szolid életet élnek Nagyajtán, hogy a mindenkori maecénás is bánatosan jegyezte meg, hogy — „nem ismerem bennök a vidéki színészekre.”

Nagy baja a társulatnak, hogy jó anyaszínésznője nincs s így a szereposztásnál beáll az a kirívó és igazán komikus helyzet, a

letéhez tartozó választói, akik velünk éreznek, velünk küzdenek és politikai gondolkodásukban is azt az egységet mutatják, a melyben Erdővidék népe él. Különösen felsőrakosiakat láttunk nagy számban felvonulni.

A baróti népgyűlés impozáns is és szokatlanul temperamentumos is volt. „Szokatlanul temperamentumos“, mert a mi erdővidéki közönségünk nem tartozik a zajos, a tüntető és a frázisokon hevülő publikum sorába. Az erdővidéki ember mindent mérlegre tesz, mindent a lelki műhelyében megforgat, izléséhez, józan észéhez átadomít, átszerel, semmit sem fogad be úgy, amint azt nyújtják neki s ezért zajos külsőségekre sem kapadható. De mert ilyen, megbízhatósága, szilárd-sága és hazafias érzülete annál becsesebb és annál bensőbb az a kapcsolat, melyet az igazi érdemmel, a tiszta intencióval szemben létesít. Intrika, gonosz célzatu ráfogások, megtévesztő híresztelések éppen úgy nem találhatnak nála hitelre, mint a zajos reklamirozás. Az ilyen közönség inkább hideg a külsőségekben, de cselekvéseiben megfontolt, méltányolni tudó. Igaz járatban lévő embernek könnyű a helyzete és az igaz ügy gyorsan fut keresztül ezen a lelki műhelyen.

Ferenczy Géza tiszta politikát hozott választói elé. Függetlenségi 48-as alapot. Ebben benne van mindaz, ami egy nemzet fogalmához tartozik s aminek alapjait még Árpád honalapításában őseink lefektették. Erdővidék székely-magyar népe nem lehet és nem lesz soha hűtelen ezen politikai alaphoz, melyről elmondhatja, hogy „a világon e kívül nincsen számodra hely“ . . .

A függetlenségi ügynek igaz, rendületlen bajnoka, mivel tiszta ügyben jött Erdővidék elé: az igazság fénye az ólálkodó intrikát még csirájában is elfojtotta.

Leikes hangulat lett urrá és meleg ünneplés vette körül a függetlenségi képviselőket hazafias, eszmékben gazdag, logikus összefüggésben jeleskedő beszédjeikért.

(A népgyűlés.)

Pontban 1/212 órakor nyitotta meg a népes gyűlést Mórlik Lajos pártelnök, mire Ferenczy Géza elmondotta beszámolóját. — Alig csillapult az éljenzés, mire a barótiaknak

a kalmuk nyílt a szomszéd kerület temperamentumos, ifju és ékesen szóló képviselőjét hallaniok. A lendületes, elevenen lüktető beszéd valósággal kiegészítő része volt a beszámoló férfias, határozott irányfoglalásának. Ebben a logika kérelhetlen igazsága, amabban az elszántságot, a harcot hirdető és a vért forraló temperamentum hatott.

„Valahányszor székelyek gyülekezé-
ben veszek részt — így kezdé beszédét *Hin-
léder* —, lelkem tele van tüzzel, hévvel.“
Lelkesedést meríteni jött ide, mert erre a lel-
kesedésre talán soha sem volt olyan szükség-
günk, mint mostanság. Itt, Isten szabad ege
alatt tesz tanuvallomást, hogy ő is tagja an-
nak a pártnak, mely a nemzet függetlenség-
éről nem mond le és itt, Isten szabad ege
alatt tesz tanuvallomást arról, hogy a szom-
széd kerület is így érez, így lelkesedik. Sívár
a helyzet és e sívár helyzetben csak egy
fény sugar után indulunk, haladunk: a lelki-
ismeretünk után. Vannak, akik csüggednek,
akik alkudoznak és akik már négyszáz év
óta kereskednek a haza szent érdekeivel, s
vannak, akiknek a császári akarat az iránytű-
jük, amely mikor ágyut, milliókat kell áldozni,
akkor nemzetet lát bennünk, egyébként pe-
dig minden a császáré.

Eszébe jut itt egy anekdóta: A cigányt
lopás miatt a bíró elé vitték, aki lelkére be-
szél a cigánynak s mondja: „Hogy mertél
lopni, miért vitted el a másét? hisz az nem
a tiéd!“ A cigány közbevág: „Bíró uram, a
mikor minden a másé, hát mit csináljak?“
— Így vagyunk mi is nemzeti jogaink tekin-
tetében: itt minden a másé — minden csak
a császáré!

Nagyon helyesen jegyezte meg a kép-
viselőnk, hogy erőpróba lesz, lehetséges, hogy
a párt szétszakad, megoszunk. A régi kur-
rucok az év végén azokkal a sebekkel szá-
moltak be, amelyeket harcokban szereztek, a
labancok pedig azokkal a tallérokkal, melye-
ket a hazaárulásért kaptak. Mi függetlenségi
pártiak is csak sebekkel tudunk beszámolni,
de ezekre büszkék vagyunk.

Igazságunk: az elvekké erősödött érzü-
let, a függetlenségi meggyőződés. S ha a vá-
lasztók igazán átérzik, hogy ez az igazság
létezik, ha úgy érzik, hogy ezek a meggyő-

ződések a szívekben vannak: akkor mi nyu-
godtan távozhatunk, mert a székelység sem
maradt el a nemzet szent jogaiért folytatott
küzdelmekből. A székelység pedig független-
ségi érzetének számtalanszor adta tanubizony-
ságát. A küzdelemben részt kell vennünk,
egységeseinknek kell lennünk!

Eljött, hogy a kerület nagynevű kép-
viselőjét beszámoló útjában elkísérje és a
szomszéd kerület üdvözlését hozza. Eljött,
hogy lelkesedést merítsen. És meggyőződött,
hogy a választók is itt, az Isten szabad ege
alatt ünnepléses tanuvallomást tettek, hogy
a nagy küzdelemnek részesei.

A lelkes hangú beszéd mély hatást tett
és Hinléder képviselő iránt, akit sok tekintet-
ben magunkénak is vallhatunk, tekintve azt,
hogy az erdővidéki tekintélyes számu községe-
knek ő a képviselője, általános rokonszeny,
meleg elismerés vert gyökeret a lelkekben.

Kovács Sándor ref. lelkész terjesztette
elő ezután a határozati javaslatot poétikus
szárnyalású, hazafias szelleműl áthatott be-
széd kíséretében. A határozati javaslatot ter-
mészetesen egyhangulag fogadta el a nép-
gyűlés, amelyben bizalmát fejezi ki érdemes
képviselőnk személye iránt és tántoríthatlan
ragaszkodását a függetlenségi- és 48-as párt
elveihez. Kimondja a választókerület, hogy az
önálló banknak 1911-re, az önálló vámerü-
letnek pedig 1917-re való felállítását követeli.

(A társas ebéd.)

A nagy lelkesedéssel megtartott népgyű-
lés ezzel véget ért s a választók nagy része a
„Korona“ szállóba vonult, ahol banketten ünne-
pelték a megjelent képviselőket s lelkes sza-
vakban emlékeztek meg a függetlenségi esz-
mékéért folytatandó küzdelemről.

A felköszöntők sorát Mórlik Lajos párt-
elnök nyitotta meg, megemlékezvén az 1905.
évi és a következő választásokról, amelyek-
ben kerületünk függetlenségi pártja becsületes
diadalt aratott s amelyben a más elveket
valló választópolgártársaink dicsőre méltó
álláspontot foglaltak el, amikor dr. Ferenczy
Gézával szemben jelöltet nem állítottak. Po-
harát a győzelem öröme és dr. Ferenczy
Gézára emeli, aki mindenütt ott van, hol a
kötelesség és nem csupán a dicsőség.

mi a „Keserű mézeshetek“ című darab elő-
adásánál az Ottilia és leánya személyében
nyilvánult. Egy naiva gyenge anyát produ-
kálhat a színpadon, annál inkább, ha még
az alak is számításba kell hogy jöjjön.

Az ilyesmi azonban a kezdet nehézsé-
geinek számlájára irandók, amik kiegyenlítést
nyernek, ha a társulat teljesen be lesz állítva
személyzettel, ami hogy folyamatban is van,
tudomásunk van róla.

* * *

Vasárnap, szept. 12-én volt a Várady
József nyugdíjas színész jubiláris fellépte, 43
éves színészi működése emlékére. Színpa-
ra került a mi kedves öregünk (de azért nekünk
mindig csak Jóska) force-darabja, a „Falu
rossza“, melyben Göndör Sándor-t alakította
a „vén kujon“, ha nem is úgy, mint 25 év
előtt, de nem kevesebb buzgalommal, akkor
kevesebb fáradsággal, de ma annál nagyobb
büszkeséggel. Nem csoda! hisz sátoros ün-
nepe volt az öregnek.

Olyan telt házat még nem látott vidéki
színház, mint a nagyajtai ez előadásán. Ek-
kor már el lehetett mondani, hogy „minden
jegy elkelt“, mert tanuja voltam, hogy a jegy-
szedő kezén maradt körszék- és zártszék-

jegyek felerészét kellett másodszer is kiadni,
mert már jegy nem volt s így bekövetkezett
az, hogy egy számnak két, de talán három
gazdája is volt, úgy hogy párosan ültünk
egy-egy széken; de nem is lehetett volna
tán egy tüt se felállítani a teremben, pedig
ritkaság-számba megy vidéken színházunk
nagysága.

Olyan éljenzésben és tapsviharban rit-
kán van része színésznek, mint amilyen volt
Váradynak. Megérdemelte!

Negyven éves múlt a színészi pályán
nagy idő. Kezdve akkor, midőn a színésze-
ket „komédiás“-nak csúfolták, mikor még le-
nézték, mikor a színészen egy kapa-kasza-
kerülő, dologtalan, korhely, részeges indivi-
dumot láttak. Ha visszagondolunk ezekre az
időkre — mert ezen időre esett a mi Várady
Jóskánk fénykora —, ha mérlegeljük az ak-
kori színészek helyzetét, társadalmi állását:
elképzelhetjük, mekkora lelkierő, minő hiva-
tottság, az akaratnak minő hatványa kellett
hogy mozgassa a mi „öregünk“-et is, hogy
nem nézve az előítéletekre, nem számítva
elismerésre, bátran követte a lelkében szövé-
nekül égő faji- és hazaszeretetet, s kitarított
ott, hol — annyi nagygyal együtt — a ró-

szak, babérok szedésében sokszor megvérezte
kezeit s a tövisek megsebeztek szívét.

Büszkeséggel tekinthet vissza a multra.
A jól teljesített munka után megelégedés tölt-
heti el szívét, mert ezen utolsó föllépésekor
láthatta, hogy az utókor siet jóvátenni az
elődök netáni mulasztását s meghajítja művé-
szete előtt az elismerés zászlóját. Virágok,
koszorúk özöne, egyesek által adott ajándé-
kok sokasága s ami legfőbb: az újból és is-
mét kitérő, szünni nem akaró és éljenzés,
— ezekben nyilvánult meg a nagy közönség
őszinte elismerése.

Ma az ünneplést vállalt 43 év dicsősége
nyomja, ekkor pedig a lelkesültség már lo-
had, a szív lassabban dobog s az izmok ha
el nem is veszítették ruganyosságukat, de
már kezdik felmondani. A bohém életet, a
dühaj kedvet már az élet zord valósága vál-
totta fel, — s mégis minő tüzzel, fiatalos lel-
kesedéssel és érzéssel oldotta meg ma is
szerepét a mi kedves öregünk! Előadása bi-
zonyíték arra, hogy ki és mi volt ő akkor,
midőn művészetének még teljes fényében tűn-
dökölt.

Kellemesen lepték meg kartársai előadás-
közben nyílt színen az öreget. A szintársulat

Ferenczy Géza a választókerületének polgárait élleti. Madarat tolláról, embert barátjáról ismerik meg. Ő pedig, ha végigtekint barátainak során, büszkeséggel telik meg. Akit ilyen gárda vesz körül, az a képviselő az eszmei magaslaton állhat. Nem örömet jött hirdetni, de küzdelemre toborozni s mégis szeretettel veszik körül. Az események lassan készülődnek, az ember észre sem veszi, de ha megcsinálódta, akkor üstökön kell ragadni azokat. Ezt tanulta a nagy Kossuth Lajostól és ezt követeli is. A feltornoyult eseményeket megcsináltak látja és a cselekvés terére lép — bizalommal a jövő iránt, bizalommal barátai iránt, akik neki nemcsak dísz, de erőt is adnak.

Máthé István róm. kath. esperes a szomszéd kerület népszerű, lelkes képviselőjét élteni s örömmel utal arra, hogy Ferenczy Gézának nemcsak jó barátai, de jó szomszédai is vannak, a jó szomszédság pedig — áldás.

Hinléder Ernő. Az adósságot rögtön visszafizetni akarja. Vannak örök törvényék, igazságok, amelyek néha ugyan feledésbe mennek, de ismét feljújnak és ilyenkor mindig bepillantunk a lélek műhelyébe. Úgy növekedett, hogy becsülni tanulta a lelkesedést és lelkét megtöltötte idealizmussal, hazaszeretettel. Az embert szeretettel kell a szívhez kapcsolni, azonban úgy tartja, csak az olyant, akiben nemesebb érzelmek vannak. Ő gyönyörködik a fenyőben, de a fűszálban is, élvezti a tárogató szivetrázó hangját, de szépet talál a pásztor furulyájában is; a tenger mormolását éppen úgy megcsodálja, mint a csermely szelíd zúgását; előtte becse a nagy ember olyan mértékben, mint a kicsiny. Szóval ő az embert szereti, de nála ez a szeretet csak másodrendű vonatkozás, mert ő keresi az emberekben az ideálokat, hogy becsülhesse őket. A mai napon egy jelentékeny kerület jelentékeny képviselője köré sereglik. Ő itt polgárokat lát, akik névtelen hősei a nagy hadseregnek és ő csodálattal, elismeréssel van irántok. Ámde úgy vélekedik, hogy e polgárokat szervezni kellett, hogy ilyenek legyenek és keresi azokat a rugókat, amikor ennyi függetlenségi tartalmat lát. Ezen az eszmemeneten eljut oda, hogy itt

egy helyesen, cültudatosan szervező vezetőség cselekszik és ezt becsülni tudja. Itt látja azt az idealizmust, amelyet keres az emberekben s mely lelkét emberszeretettel telíti meg.

Poharat emel a függetlenségi párt itteni vezetőségére, érdemes elnökére.

Bedő József takarékpénztári igazgató, áttérli a figyelmet a politikáról más tételre. A mi népünk cifrázkodó, szereti a bécsi rongyot és elmegy a templomba, de nem vallásos áhitatból, hanem hogy cifraságait fitogtassa. Ezen segíteni kell és ezt a feladatot a sajtó hivatásában látja, amelynek helybeli képviselőjére, szorgalmas munkására, Hoffmann Gézára emeli poharát.

Kolumbán Sándor a buzgó ügyvezető alelnököt, dr. Debreczy Bélát élteni. **Kovács Sándor** a hazaszeretetről beszél; **Hinléder Ernő** ismételten szólal fel és igen szellemes felkészítőben a két papról, a reformátusról és a római katolikusról emlékezik meg, akik versenyeznek egymással a hazaszereteten. Gyermekkorában a földrajzból tanulta, hogy Franciaországban van két olyan folyó, amelyek közül az egyiknek vize kék, a másiknak sárgás. Ez a két folyó egy szakaszon párhuzamosan halad, majd egyesül egymással, de akkor is mindenik megtartja jellegzetes színét, a kék is, a sárga is.

A kétféle felekezeti pap is egy politikai irányban halad, gyönyörű példát mutatva arra, hogy miként lehet egy érzelemben egyesülni oly mélyebben nyugvó eszmék mellett, amilyen a hit.

Dr. Debreczy Béla a függetlenségi párt-szervezésről beszél, amelyet végre kell hajtani az egész kerületben, minden községben. Igéri, hogy erre törekedni is fog. Együttal indítványozza, hogy az országos párt vezérért és annak kiváló tagját, az önálló bank lelkes apostolát táviratilag üdvözljék.

Beszélték még: **Biró Albert**, aki poharát emelte a parlamentben is számot tevő képviselőkre, amint erről Ferenczynek egy parlamenti szereplése alkalmával is meggyőződött; **Hoffmann Géza** a választó polgárokról, a minden erő lényegére, a népre és különösen a szomszéd kerület szép számmal megjelent kiküldötteire; és **Bartalis János**

baróti polgár, aki legvégül is lelkes szavakban Ferenczy Gézát éllette.

A beszédeknek egyre dagadozóbb árját a program állította meg. Indulni kellett, mert Nagybaczon választópolgársága is hallani kívánta képviselőjét, amint ezt Benke református lelkész üdvözlő szavaiban hangzott is.

(Nagybaczonban.)

A körutnak erre a napra kitzított utolsó szakasza a szép naphoz méltóan fejeződött be. Itt is a választók teljes csoportja, a község apraja-nagyja megjelent a díszes község háza előtt, hogy a beszámolót meghallgassa és a nagy elhatározást helyeselje.

Az üdvözlő szónokok, **Benke Ferenc** és **Bardocz Samu** itt is bizalomról, szeretetről és pártúségről biztosították a nagyajtai kerület országgyűlési képviselőjét, dr. Ferenczy Gézát.

A háromszékmezei függetlenségi és 48-as párt közgyűlése.

Háromszék vármegye függetlenségi és 48-as pártja nagygyűlést rendezett vasárnap Kossuth Lajos születése napján Kézdivásárhelyen a kurucok városában. A nagygyűlésnek célja volt a vármegyei párt újjászervezése és állásfoglalás az önálló bank mellett.

A párt-szervezés, illetőleg az elnökválasztás kérdése levetetett a napirendről, mert a nagyajtai választókerületből, hol Ferenczy Géza beszámolót tart, nem jelenhettek meg a gyűlésen s így a megválasztott elnök nem lehetett volna az egész megye függetlenségi pártjainak az elnöke. Mivel pedig elnökválasztás nem történt, felkérték Szaecsvay Gyulát, a párt ügyeinek további vezetésére, de ő a küldöttségnek úgy nyilatkozott, hogy körülményei miatt nincs abban a helyzetben, hogy lemondását visszavonja. Így az ügyek vezetésével Kiss Lajost, az illyefalvi függetlenségi párt elnökét, mint a megyei párt legidősebb alelnökét bízták meg.

A gyűlés további részét az önálló bank mellett való demonstráció és a fuzió elleni tiltakozás töltötte be. A gyűlésen szónokoltak Polónyi Dezső, Bene István és Ráth Endre

összes tagjai megjelentek a színpadon, hol az ezen alkalomra selyemre ezüst betűkkel nyomtatott színlap díszpéldányát virágfüzérrel díszítve nyújtották át a jubiléumnak, miután Sebők Sári művészi előadással mondotta el a Dobos Nándor titkár által írt következő alkalmi verset:

Te voltál a falu rossza régen bár,
De azóta megfakultál, vén betyár!
Bár ugatott minden kutya, volt miért:
Sokat jártál a tilosba szép szemért.

Elbujtál már egy oduba pihenni,
Régi dalt és dicsőséget feledni.
Vadászgattál, halászgattál, meséltél,
Ábrándjaid temetgetted annál a sok
[spricernél].

A szépséged és a hangod megkopott,
Rád se néz most az az asszony,
[kit szépséged hódított.
Nem vagy te már Göndör Sándor, nem
[kellesz,
Züllött Gonosz Pista lettél, elmehetsz!

De minékünk Jóska bátyánk megmaradsz
Bármilyen vén, göthös, kopott róka vagy.
Mi nem látjuk ráncos arcod, ősz fejed,
Mi szívünkben nincsen más, csak
[szeretet.

Tartson meg az Isten téged kettesben;
Legyen egy jó Finom Rózsád, szeressen.
Adjon apró Göndörkéket, akikben a
[vér elhül,

Ha te nekik elmeséled:
„Én voltam a falu rossza egyedül.“

A kedves öregünket annyira meglepte a kartársak részéről is nyilvánult szeretet ilyen megnyilatkozása, hogy örömkönnyekek hullottak orcájára s jó néhány perc kellett hozzá, míg szerepét tovább csinálhatta.

Józsai barátunk! Az a világot jelentő deszka, ahol hirt és dicsőséget szerzettél a magyar névnek, — ma már nem a te világod Thália felszentelt papjai, kik a népszínművet ápolták, kiknek kezében nőtt nagygyá a kisdéd, — elköltözték a baba a színházba, ahol Péter bátyánk a páholynyitogató.

Te — a jók közül az utolsó — e feltevéddel talán temetted is a népszínművet, mert ami már ezután jöhet, csak kísértet, vagy a hazajáró lelkek szelleme, de nem népszínmű úgy, amint te azt egy időben játszottad.

A mai nemzedék nem képes élvezni egy népszínmű szépségeit. A nyugati civilizáció költsé lelkükből a nagyjaink iránti tisztetletet, az azok hőstettei iránti lelkesültséget,

talán még a hazaszeretetet is. Ma a formás boka, a meztelen kebel, ballet és pikantéria teljes meztelenségében kell az embereknek, hogy a degenerált vér valamennyire is pezsgésbe jöhessen. Te pedig ezekkel nem rendelkez.

Tartson meg az Isten soká, kedves öregünk, hogy téged látva, visszaemlékezhesünk mindannyiszor a multra s azokra, akik úttörők voltak a színészet akkor még úttalan berkeibe.

—y—1.

És ne vigy minket a kísértetbe.

Kacaj a légben, mámor az éjben,
Világos lenhaj, fekete ében . . .

Szőke leányka ül az ölemben,
Csókolni nem tud senkise szebben.

Fülembe sugja: „Szeretlek hiven!“
. . . Elsápad arcon, dobban a szívem.

Valahol messze, kicsinyke házban
Fehér leányka térdel az ágyban.

Oh, tisztán hallom, azt sugja lelke:
„És ne vigy minket a kísértetbe!“

Battlay Gyza.

képviselő. Polónyi Dezső beszédét, mely a bankkérdést egész új oldalról világítja meg, s melynek előreláthatólag nagy hullámvérése lesz, egész terjedelmében közölni fogjuk.

Megjegyezzük még, hogy vidékünk e gyűlésen ismert okoknál fogva jelen nem lehetett és lapunk sem szólhatott hozzá úgy, amint azt függetlenségi pártállásunk megkövetelte volna. Saját portánkon belül akadt ugyancsak függetlenségi irányban teendőnk s nem volt más választásunk, mint az ott-honi ügyet teljes erővel szolgálni, — bár meglehetősen érdeklődéssel és előlegezett bizalommal járultunk a kézdivásárhelyi megyei pártgyűlés határozataihoz.

A gyűlésről szóló események méltatásában a legnagyobb sajnálatunkra csak lap-társaink híradásaira támaszkodhatunk s azokat vehetjük át; egyéni nézetünket ez alkalommal nem nyilváníthatjuk.

H I R E K.

— **Szinészet Baróton.** Dányi János szinigazgató igen jól szervezett és jó erőkből álló társulata jelenleg Baróton időzik és sorra bemutatja a legutolsó évek felkapott szindarabjait. Színelőadásokban, igazi műélvezetekben nagyon ritkán van részünk, a színirodalom legfrissebb termékeit is csak a legnagyobb áldozatok árán ismerhetjük meg s így ha arra ilyen közvetlen alkalom nyílik, amikor egy művészgárda nagy anyagi áldozatot hozva, közénk jó: a mi becsületbeli kötelességünk is az, hogy ezt az áldozatot méltányoljuk, a központra törekvő Barót kulturális színvonalát is megtartsuk és az ilyen jeles társulattal ide állandósítsuk. Az a kis terem amikor „zsufolt”, akkor is csak tűrhető bevételt biztosít a nagy igényekkel megtámadott igazgatóknak. Dányi János pedig a nagy igények kielégítésére is készen áll. A legmelegebben ajánljuk Barót és vidéke közönségének figyelmébe a kitűnő társulatot. Élvezetes estéknek lehetünk részesei.

— **A székely körvasut és Háromszékvármegye.** A vasuti menetrend ellen sok a panasz Háromszékvármegyében. Roszszak a csatlakozások és lassu az utazás, — már pedig a mai kulturember siet, nagyon siet, sőt már repül is. A szeptember 14-iki közigazgatási bizottsági ülésen szóba került ez is és Beldi Pál főjegyző előterjesztésére a vármegye felirattal keresi meg a kereskedelemügyi kormányt, hogy a Székelykocsárd—Marosvásárhely—Sepsiszentgyörgyi körvasut megnyitásával vármegyénk érdekeit jóindulattal vegyék figyelembe.

— **Jutalomjáték.** A Baróton időző szintársulat népszerű művészpárja: Dobos Nándor és neje Pethő Stef. jutalomjátékára Bródy kitűnő darabja, „A tanítónő” tüzetett ki. A jutalomjáték szombaton lesz, amelyre olvasóink figyelmét felhívjuk. A darab is és a kitűnő művészpár is megérdemli az érdeklődést.

— **Inas-felvétel.** Háromszékvármegye főispánjától vettük a következő felhívást: A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara a folyó év őszén a sürgős tanonc-szükséglet kielégítése végett Sepsiszentgyörgyön kivételesen még egy tanoncfelvételt szándékozik eszközölni. Ezen soronkívüli tanoncfelvételre határidőül f. é. október hó 17.-nek délelőtti 9 óráját tűzöm ki Sepsiszentgyörgyön a vármegyeház üléstermében. Felhívom a Cimet, szíveskedjék ezt a legszélesebb körben azzal

közhírré tenni, hogy a szülők inasnak szánt gyermekeiket Sepsiszentgyörgyre hozzák be, a fiuk csupán iskolai bizonyítványukat vagy értesítőjüket hozzák magukkal, írásbeli kérények teljesen mellőzendők. Együttal szíveskedjék a szülőket és fiukat arra is figyelmeztetni, hogy az állami gépgyárakba való elhelyezés végleg be van szüntetve s hogy inasok a gépiparra nem vétetnek föl; a fiuk azonban minden másfajta mesterségben válogathatnak, sőt ezuttal nemcsak iparos, hanem kereskedő inasok is fölvetetnek. Végül még szíveskedjék a mestereket is jelentkezésre felhívni s a jelentkezők névsorát hozzám október hó 10-éig beküldeni.

— **Az oláhfalusi kerületből.** Simkó József kinevezésével az oláhfalusi választókerületben erősen megindultak a választási mozgalmak. Nagy (Grosz) Adolf a mult héten újra megjelent a kerületben, hogy a választók bizalmát a maga irányába terelje, ez azonban nem igen sikerült. Az oláhfalusiak már élnek a gyanuperrel, hogy az idegenből mandátumot itt keresők aligha az ők érdekeiket óhajtják képviselni. És ez helyes is. Ha csak nem valami országos nevű politikusról van szó, úgy jobb is, ha képviselőinket a megye határán belül szerezzük be, ahol bizony Nagy Adolfoknál különbeket is találunk elég nagy számban. Egyébként — mint más oldalról közlik — nem áll az, hogy Nagy Adolf hivatalos jelölt volna. Erről sem itt lenn a vármegye vezető-emberei, sem pedig fenn a pártkörben nem tudnak.

— **Külföldi vélemény.** A Budapesten megtartott orvosi világkongresszus külföldi tagjait többek között az is kellemesen lepte meg, hogy a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitelési részv.-társ. őket kivétel nélkül itt tartózkodásuk alatt díjtalanul látta el hires erdélyi ásványvizeivel. A világhírű orvosok nem győzték főleg a Borhegyi, Bor-széki, Előpataki és Sztojcai ásványvizek kiválóságát hangoztatni. Kitasató, a világhírű japán orvos különösen a Sztojcai lugos, sós vizet oly páratlan gyógyhatásának nevezte, hogy ígéretet tett arra nézve, miszerint lehetővé teszi annak Japánba való állandó kivitelét.

— **Csikó-díjazás.** Udvarhelymegye lótenyésztő-bizottsága, a földmivelésügyi minisztérium által adományozott jutalomdíjakkal, szeptember 19-én Oklándon a piactéren jól sikerült csikó-díjazást rendezett, amelyben csikós-kancák és 2—3 éves kanca-csikók jutalmazottak. A csikós-kancákra kitűzött díjak voltak: 80, 60, 50, 40, 30 és 20 Kor., a 3 éves kancacsikók díjai pedig: 60, 40, 30, 25, 20 és 10 Kor. A díjakra lókereskedők, nagybirtokosok és nagybérlők kizárásával csak azon kiscsapatok tarthatnak igényt, akik igazolni tudták, hogy a csikós-kanca egy év óta tulajdonuk és a csikók saját tenyésztésük. Nagybirtokosok és nagybérlők dícsérő oklevéllel lettek kitüntetve.

— **Amerikai kivándorlók hazatelepítése.** A valkányi és a torontálszentgyörgyi határban két birtok van kijelölve arra a célra, hogy az Amerikában megcsalódott és hazavágyó magyarok itt találjanak új otthonot. Rendszeres hazatelepítési akcióról van szó, mert igen nagy száma van azoknak, akik az új hazából hazavágyóknak és földet óhajtóknak kedvező feltételek mellett szeretni. Ez arra birta Darányi földmivelésügyi minisztert, hogy már a mult esztendőben egy új költségvetési tételt vett fel az Amerikából hazatelepíteni óhajtók segítésére. Az Orsz. Gazdaszövetség dícsérendő buzgalommal támogatja

a miniszter hazafias intencióit s ennek rövidesen konkrét eredménye is lesz, egyelőre két torontáli nagybirtok parcellázása és be-telepítése révén.

— **Megnyilt az örmény muzeum.** Szamosujvárról írják, hogy ott megnyitották az örmény muzeumot, amely az ősrégi szamosujvári örmény kultúra gazdagon összegyűjtött adalékait tárja a látogató elé. Az érdekes muzeum, amelynek egyes tárgyai rendkívül nagy kulturhistóriai becsessel bírnak, naponta nyitva áll az érdeklődő közönség számára.

Felelős szerkesztő: Hoffmann Géza.

Laptulajdonos:

A Erdővidéki Hirlap szerkesztő-bizottsága.

Üvegből táplált

gyermek, rózsás és teli arcukká, erősekké és életvidámakká válnak, ha

SCOTT-féle csukamájolaj EMULSIÓ-t adnak nekik.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle EMULSIÓ

levőtiszta és könnyen emészthető táplálék, gyorsan javíttatja a táplálkozásnak akár mely fogyatkozását.

A SCOTT-féle EMULSIÓ-t nagyon szeretik krémszerű ízéért. Kitűnő bármilyen okból eredő erőhanyatlás és gyengeség ellen.

SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Szám 2866.—1909. telekkvi.

Hirdetmény.

A nagyajtai királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság a 27,424.—1907. igazságügyminiszteri számú rendelet következtében közhírré teszi, hogy Barót községnek 574. számú arányosított közerdője, az 1869. évi 2579. számú szabályrendeletéhez képest a 45,041.—1889. igazságügyminiszteri számú rendeletnek megfelelően átalakított és az egyidejűleg ide csakis ezen közös erdőre vonatkozólag mindazon ingatlanokból illetőségekre nézve, amelyekre az 1886. évi XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. törvénycikkek a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbitésével kapcsolatosan foganatosítottatik.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás Barót községben 1909. évi október hó 28-ik napján fog megkezdetni.

Ennélfogva felhivatnak:

az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netalán észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekjegyzőkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat

jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

mindazok, kik a telekkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadalt előterjesztést kívánnak tenni: hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassanak fel;

mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek: hogy az átírással az 1886. évi XXIX. t.-c. 15—18. §§-ai, az 1889. évi XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7., 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó

telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt előszóval nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek;

és azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai: hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Nagyajta, 1909. augusztus 19-én.

Perényi Ferenc,
kir. járásbíró.

KAPHATÓK jutányos árak és feltételek mellett — részletfizetésre is — elsőrangú gyártmányu minden fajta varrógépek, kerékpárok, fa- és vasbútorok, képek, tükrök, inga és zsebórák aranynemű szalon-gárnitúrák, divánok, matracok, fali- és futószőnyegek, paplanok, mindenfajta vásznak, köntöskelmék kész férfi- és fiuruhák, esetleg, mérték után is készítenek. Nagy választék nemzeti zászlókban.

Szöllősy Zs.

Brassó, Kapu-utca 69

Ügynökök megfelelő fizetés mellett felvétetnek.

PETKUSI ÓSZIROZS

mint kipróbált télkevény, erős száru és terménydús

— **vetőmag** —

amíg a készlet tart, eladó a botfalui cukorgyárban.

Vetőmag szükséglet kat. holdanként 65—70 klgr.; termés eredmény 1908. évben 2294 klgr. kat. holdanként; idej termés 3 különféle fekvésű tábláról a nagy szárazság dacára holdanként 1951, 1717 és 1673 klgr. szem.

Ara 100 klgr.-ként 23 Kor. Botfalu állomáson, zsák nélkül.

Répatermelőink elsősorban vétetnek tekintetbe, akik ezen kitűnő vetőmagot megállapodás szerint a szállítandó répa ellenében is kaphatják.

A botfalui cukorgyár.

Zanácsadó

a házaselet fölösleges gondjainak
meggátlására

legfőképpen fiatal házazok részére

Dr. Braun Miksa, berlini orvos nyomán.

20 fillér levélbélyegért

bérmentve megküldi

FÜREDI L. keresk. vállalat Budapest,

VII. kerület, István-út 34/v.

Az Erdővidéki Bányaegetlet Köpecen

a munkások élelmi raktárába

tanulót havi fizetéssel felvesz.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szab.

kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár, Budapest,
VII., Szövetség-utca 37. sz.

megbízói kényelmét szem előtt tartva, elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a n. é. közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül fölkereshesse. Ennélfogva Erdővidék részére

Tóth István (szabómester) **Baróton**

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermek-öltönyök, diszítő- és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárak, szőrmék stb.

vegytisztítását és festését

ugyszintén ágytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.

A n. é. közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áráiról — szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

KOVALD PÉTER és FIA cég.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

forgalmi és kivitelű részvénytársaság
Budapest, V. Báthory-utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizzár, idült gombaj ellen

Borszéki-főkut, ásványvizek kiárálya, köszvény ellen.

Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen

Bodoki Matild, alkális savanyúviz.

Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, huyghajtó

Boholt, üdítő viz

Előpatáki, sárgaság ellen

Felsőrákosi Mária, légsőhurut ellen

Hargitaliget, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő

Kászón-főkut (Salutaris) és jód lithium tartalmu.

Répáti, égvényes ásványviz

Székely-Selters, idült gombaj ellen

Sztojkal, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát

és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

GRAMOFONOK

-- MIG A KÉSZLET TART --
MINDEN ELFOGADHATÓ ÁRBAN

KIÁRUSITTATNAK,

A RAKTÁRON LEVŐ ÖSSZES NAGY

LEMEZEK

DARABONKÉNT 3 KORONÁÉRT
----- ELADATNAK A -----

BRASSÓI LAPOK

KÖNYVKERES-
-KEDÉSÉBEN-

-- BRASSÓ, KAPU-UTCA 64. --

Pollitzer Sérvambulatorium

— NYILVÁNOS ORVOSI RENDELŐ-INTÉZET —

sérvbajosok, ferdénőttek és amputáltak részére

Budapest. IV. ker., Kossuth Lajos-utca 8., félemelet.

Az intézet szakorvosa bárkinek teljesen *díjtalanul* rendelkezésére áll. Az orvosi vizsgálatnak igénybevétele vásárlásra nem kötelez.

Orvosi ellenőrzés!

Mérsékelt árak!

Egyéni speciális kezelés!

Szabadalmazott sérvkötők, már 5 Koronától fölfelé.

Vidéki megrendelések az intézet szakorvosa által lelkiismeretesen felülvizsgálatnak s pontosan és legnagyobb titoktartás mellett eszközöltetnek.

—o HYGIENIKUS CIKKEK o—

a legfinomabb minőségekben, orvosilag ajánlva és sterilizálva. Feltétlenül megbízhatóak. Tucatanként 2—16 Koronáig.

Ugyanott most jelent meg: „Az ember egészsége“ című orvosi mű, mely kizárólag a sérvbajjal, annak ellenszereivel és kezelésével foglalkozik. E munkát bárkinek díjtalanul és zárt borítékban küldi meg az intézet igazgatósága.

Óriási
megtakarítás!

„Puró“

8 napi
próbára.

mosóüst-mosógép legjobb a világon, mert a házban már meglévő bármely mosóüstre erősíthető és ezt azonnal **tökéletes**

MOSÓGÉPPÉ

változtatja át. — Külön teret alig foglal.

Aki jó gazdasszony, az beszerzi.

Ára 40 Korona.

Ismertetőt
ingyen küld

FÜREDIL.

kereskedelmi
vállalata

BUDAPEST, VII. kerület, István-út 34/v szám alatt.

Kicsiny (4—500 Korona) tőkével bárhol
— szakismeret nélkül — nő is biztos ekzsztenciát alapíthat.

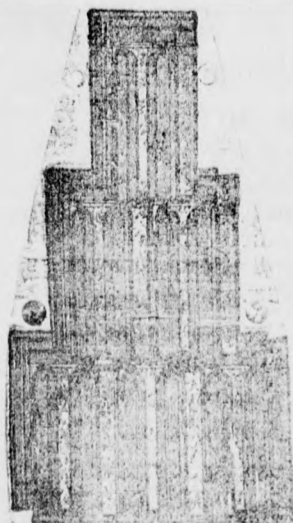
PROSPEKTUS KÜLÖN.

Fontos!
Semmi vesződés,
semmi bosszuság
többé!!

„Puró“

3/4 rész idő,
1/4 rész tűzifa és
s'apann
megtakarítás!

HIRDETÉSEK fölvétele a kiadóhivatalban.

Bohn kikindai cserepe.

Saját érdekében

csak BOHN-féle

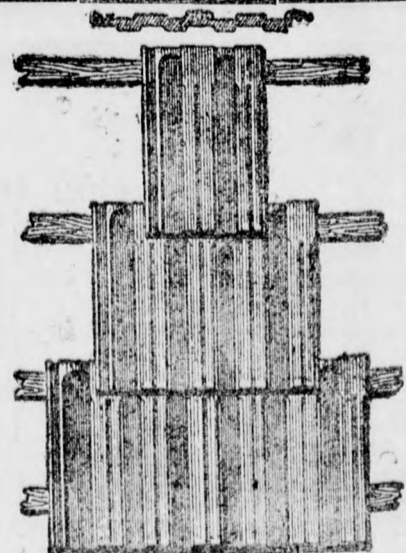
nagykikindai és zsombolyai cserepet fogadjon el és utasítson vissza más silány minőségű cserepet, mert

csak a BOHN-féle

cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.

Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

BOHN-CSERÉPGYÁR Zsombolya.

Bohn zsombolyai cserepe.